

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarní“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

13. štev.

V Ljubljani, dne 4. julija 1896.

VI. leto.

Klerikalno ravnanje.

Klerikalna stranka se posebno boji, da ne bi čitatelji dobili v roke nasprotnih listov. S prižnic v cerkvi in povsod se preganjata „Slovenski Narod“ in pa naš list. Dobili smo tudi od več krajev poročila, da kaplanje celo odrekajo odvezo tistim, ki čitajo naš list. Tako se nam poroča z Bleda, da tamošnji kaplan v Gradu hudo vije tiste, ki imajo naročen naš list. Kmet, ki nam je to sporočil, je pristavil željo, da sporočimo v našem listu, da naj k omenjenemu gospodu ne hodijo k spovedi tisti, ki imajo „Rodoljuba“ naročenega.

Vprašati se moramo pač, zakaj naša nasprotna stranka tako preganja naše stranke liste. Mi nikdar nikomur ne branimo brati „Slovenca“ ali „Domoljuba“, ker dobro vemo, da se resnica še le prav spozna, če se čuje več glasov. To tudi dobro vé naša katoliška stranka, in baš zato, ker se boji, da bi ljudje naposled le resnice ne izvedeli, preganja nasprotno liste. Klerikalci pa imajo tudi dovolj povoda se bati, da ljudstvo resnice ne izvé.

Po kmetih na Kranjskem naši klerikalni voditelji vedno govoré o krščanskem socializmu in zabavljajo proti kapitalistom. Tudi klerikalna glasila vedno pišejo v

tem zmislu. Kdo bi sodil, da naši klerikalni poslanci na Dunaju navadno hodijo z dr. Luegerjem, kateremu na Slovenskem toliko hvale pojo. V resnici je pa ravno nasprotno. Gotovo moremo reči, da v devetih izmed desetih slučajev naši klerikalni poslanci glasujejo proti dr. Luegerju. Pač pa se običajno najdejo v zvezi z židovskimi liberalci. Zato pa navadno klerikalni listi zamolčijo, kako so v tem ali onem slučaju glasovali na Dunaju njih privrženci.

Le pogledjmo „Slovenca“, kako zna se jeziti čez liberalni državni zbor, ki sklepa zakone le v prid velikemu kapitalu. Nikdar pa ne pové, da so baš njegovi privrženci navadno mej tistimi, ki za take „liberalne“ zakone glasujejo. Znano je našim čitateljem, da so se tistim, ki izvažajo sladkor iz naše države, dovolile premije. Ta stvar seže globoko v narodno gospodarstvo. Od uspevanja sladkornega obrta imajo zaslužek tudi kmetje, ki pridelujejo peso. Noben drugi sadež bi jim toliko ne donášal. Na Dolenjskem se tudi misli upeljati sladorni obrt. Gotovo bi se pa ondu ne izplačalo napravljati nove tovarne, ako bi se ne podpiral s premijami izvoz v druge države.

LISTEK.

Kolárjev Valentin.

Izvirna povest. Spisal Moric Zvónik.

(Dalje.)

II.

Kolárjevo posestvo nikakor ni bilo najmanjše v podgorški samotni oddaljeni srenji, kajti znano je bilo, da so Podgorci bolj ubožni, kakor premožni kmetje; a tudi velikim bogatinom niso prištevali Valentina Kolárja, prištevali so ga k srednjim kmetskimi vrstam, kakoršnih se ponajveč na Slovenskem nahaja. Pred par leti mu je oče umrl, mater so mu zagreblji, ko se je revše še v zibeli gugal, tedaj jo tudi nikdar poznal ni; potemtakem je Valentin pravi gospodar na Kolárjevem samotni oddalje-

nem posestvu. Dà, še jednega več let starejega brata je imel naš Valentin, kateri je pa že veliko let po svetu, in tudi ni znano, je-li živ ali mrtev? Malo se spominja več mlajši brat o njem; le pokojni oče mu je véasih popisoval tega skoraj pozabljenega brata. Po tem, kar je od očeta slišal Valentin o svojem bratu, sodil je ta, da mora biti njegov brat take vrste človek, kakoršne srečamo večkrat v javnem življenju, s svežnjem na rami, ki „danes tukaj, jutri tam“ trkajo po tujih vratih, proseč prenočišča — in smilil se mu je!

Takó sam sebi prepuščen, v hiši nobenega reda, umevno je, zakaj je Kolár takó silil z ženitvijo. Hotel si je dobiti tovarišico in svoji zapuščeni hiši skrbno gospodinjno.

Pozabili smo povedati, da so imeli Kolárjevi — kar stari svet pomni — zraven še precej obširnega posestva tudi svoj mlin na malem potoku, v kojem so ob deževnem vremenu ropotala tri kolesa, drugače je miroval, ali,

Vzlic temu bi pa „Slovenca“ ne zamerili, če je morda bil proti temu, da se poviša znesek za dotične premije. Denar bode šel zares v žep bogatinov, ki bi tudi brez tega ne bili berači. Glavna stvar je le to, da ni povedal, kako so glasovali njegovi privrženci v tej stvari. Sedaj res ljudje mislijo, da so slovenski narodni poslanci za take premije glasovali na Dunaju, katoliški se pa z vso odločnostjo upirali takemu podpiranju velikega kapitala. V resnici so pa vsi slovenski poslanci jednako glasovali. Kdor čita le katoliške liste, ne more imeti pravega pojma, kako postopajo klerikalni poslanci na Dunaju.

Sedaj bodo pa naši čitatelji precej vedeli, zakaj so tiste pridige proti „Rodoljubu“ in „Slovenskemu Narodu“. Gospôda ima strah, da ne bi volilci izvedeli, da so jih z obljubami le sleparili. Stranka, ki tako postopa, ima gotovo povod bati se, da ljudje ne čitajo družih listov. Zaupanje more obdržati si le, če se ljudstvo ohrani v nevednosti.

Tega, kar so klerikalci vsem ljudem obetalí, ni moč lahko izvesti in tudi sami niso mislili, da bodo izvedli. Zato je pa treba, da ljudstvu mečejo pesek v oči, da jih v delovanju le zavirajo liberalci.

Odkar se je bila sklenila znana koalicija, še vedno niso potrgane vezi mej našo katoliško stranko in židovskimi liberalci na Dunaju. Naj tudi semtertja malo drug drugemu pozabljajo, a naposled se pa gospodje vender le vkup najdejo. Seveda vsega tega ne sme izvedeti kmet volilec, ker sicer bi kmalu zgubil zaupanje ob volitvah do farovžev.

Podobno kakor s časopisji, ravnajo z nasprotnimi shodi. Čitatelji se še spominjajo, kako so bili razgnali klerikalni shod v Starem Trgu. To jedino zaradi tega, da bi volilci ne izvedeli, da ni vse res, kar jim pripovedujejo gospodje kapelani. Jednako se sedaj godi s socijalističnimi shodi. Ugovarjati se klerikalci na shodih ne upajo, ker vedo, da jim socijalisti lahko povsod pridejo do živega, ker se njih delovanje tako malo ujema z njih besedami. Zato pa skušajo vsak socijalističen shod s silo razgnati. Podivjati hočejo ljudi. Nič jim ni zato, ko bi bilo tudi nekaj glav krvavih, da se le resnica ne izve.

Mi se ne vjemamo s socijalisti v nazorih. Toda priznavamo pa jim pravico, da razširjajo svoje nazore, kakršno pravico priznavamo tudi drugim strankam, ne izvzemši klerikalno. Od klerikalcev le to zahtevamo, da s silo ne ovirajo gibanja nobene stranke, kakor ga mi ne oviramo. Kar se tiče socijalističnega programa, so tudi nekatere točke dobre, in krščanski socijalisti so iz njega pobrali mnogo točk. V nekem oziru imajo ljudje nekega kraja na Kranjskem prav, ko pravijo, ko so imeli priliko slišati socijalne demokrate in krščanske socijaliste, da ne morejo razumeti, zakaj se mej seboj tako sovražijo, ker oboji skoro isto hočejo.

Seveda mi, ki razmere poznamo, pa dobro vemo, od kod to sovrašтво. Naši klerikalci, ki se po shodih na deželi izdajajo za krščanske socijaliste, se bojé, da bi kedaj socijalisti ne pojasnili, kako malo se vjemajo njih dela z njih dejanji.

Politični pregled.

Državni zbor je končal svoje zasedanje. Zbornica poslancev je že v prvi polovici minulega meseca odšla na počitnice, gosposka zbornica je pa še dne 26. m. m. imela sejo. Do tega dne so poslanci dobivali plačo. — Ravno tako sta tudi delegaciji končali svoje delo. Njiju zborovanje je pa bilo prav dolgočasno. Delegatje so lepo pri-trdili vsemu, kar je zahtevala vlada.

kakor so rekli hudomušni sosedje, ponajveč „poslušal“ ta mlin zaradi pomanjkujoče vode. Kolárji bili so tedaj od nekdanj ob jednem kmetje in mlinarji.

Bilo je na večer, dva dni po sestanku, Kolárju ne-ljubem sestanku z Rudolfom ponoči v Smrekovi Dragi. Vsa tri kolesa so glasno ropotajoč v Kolárjevem mlinu hrustala sipajoče se žito, kajti po tridnevem deževanju bilo je dovolj vode. Valentin je bil od moke ves bel od nog do glave, kajti ob deževnem vremenu imel je vedno dovolj opraviti v mlinu. Nocoj bi ga bil skoraj začel dolgi čas preganjati, če bi ne imel pri rokah pesmij našega prvaka Preširna; on se je močno zanimal za ime-novanega pesnika. Takó pa, kakor nocoj, ni bil še nikoli zamišljen vánj. Dozdevalo se mu je, da je v nekaterih pesmih pesnik tudi njegovo, ne le svojo usodo naslikal vanje.

Iz te zamišljenosti prebudi ga iz daljave glasno petje, kakor nalašč njemu kljubujoče pesmi;

Papeževo pismo ogerskim škofom. Papež je poslal ogerskim škofom nekako navodilo, kako morajo postopati. To navodilo je jako poučno zaradi tega, ker se iz njega dá sklepati, kako krivično je postopala ogerska duhovščina v národnem oziru. Papež zahteva od duhovščine, naj vsaj veronauk nemadžarske otroke uči v materinščini, dokler madjarski ne znajo, in da naj propovedujejo v

„Kolárjev málen
Melje pomálem;
Če je suša — poslušá,
Če je móča — poskoča!“

Valentin pogleda skozi okno in vidi, da jo nočni pevajoči razgrajalec maha s težko vrečo na rami naravnost proti mlinu; hitro mu poleti naproti, da bi mu pomagal odložiti breme, a oni ga je že prestrigel, kajti z vso silo je telebnil možek vrečo tja v kot na mlinsko polico.

„Ej, Kozmek, se li ne bojiš, da bi ti „žakelj“ počil, ker ga s tako močjo butneš na tla?“ odgovori Valentin Kolár.

„Hudirja namalanega“, odrezal se je polharček Kozmek Oplata, stara, poštena duša, „naj se razleti mrcina težka, malo je manjkalo, pa bi je ne bil donesel sem! — Aj, Valentin, zakaj se pa držiš, kakor kislá goba, kakor da bi ti Bog sam ne mogel pomoči; tako zamišljenega te pa še nisem videl, kar te poznam!“

jeziku dotičnega prebivalstva, dokler se ne prepričajo, da ljudje že dobro madjarski znajo. To so pač tako naravne zahteve, da se moramo čuditi, da jih dosedaj ogerska duhovščina ni spoštovala in jo mora šele papež opominjati, da naj izpolnjuje svoje dolžnosti. Dosedaj so duhovniki, zlasti pa še škofje, z vsemi silami pospeševali madjarizacijo. Na Ogerskem se jasno vidi, v kak položaj bi utegnili priti, ako bi obveljalo načelo, da imajo škofje odločilno besedo v politiki. Škofje in druga višja duhovščina so največ povsod le vladni možje, ne pa pogumni branitelji narodnih pravic.

Ogerski državni zbor je sklenil zakon, po katerem se bodo duhovniki kaznovali z zaporom do jednega leta ali pa z glôbo do 1000 gld., ko bi leco zlorabljali za politične namene. Kaj bi rekli naši kapelanje, ko bi se kdaj v Avstriji kaj takega sklenilo? V tem zakonu se tudi ostro prepovedujejo agitacije proti civilnemu zakonu.

Črnagora in Srbija. Te dni je obiskal črnogorski knez Nikita srbskega kralja in bil v Belemgradu naidušeno vsprejet. Na tisoče ljudij je bilo prišlo v Beligrad, da vidijo črnogorskega vladarja. Ogerskim Srbom je pa vlada ovirala pot v Beligrad.

V Armeniji je tudi letos klanje kristijanov, kakor je bilo vlani. V Vanu so mohamedanci pobili nad 400 kristijanov. Okoli Vana je pa požganih več kristijanskih in mohamedanskih vasij. — Na Libanonu so se pa Turčiji uprli in zbrali vojsko 9000 mož. Oboroženi so ne le z repetirkami, temveč celo s Kruppovimi topovi.

Turški sultan več niti svojim rojakom ne zaupa, ko je izvedel, da mnogi Turki tudi zahtevajo, da se pravičnejše preosnuje turška država. Sultan se boji, da bi ga ne spravili na óni svet. Zato je pa svojo dosedanjo telesno stražo zamenil s Kurdi. Kurdi so bojeviti rod v Aziji, znani roparji. Sultan ima vanje največ zaupanja, ker dobro vé, da bodo Kurdi imeli le škodo, če se kaj spremeni v Turčiji, in se zatorej nadeja, ga ga bodo že iz lastnih koristij branili.

Na Kreti traja ustaja dalje. Turška vlada je bila na minuli ponedeljek sklicala narodno sobranje, katero se ni bilo sklicalo že šest let. Sobranje se pa ni sešlo, ker niso prišli niti kristijanski, niti mohamedanski poslanci. Kristijani zahtevajo, da se imenuje za Kreto kristijanski guvernêr prej, predno se skliče sobranje; mohamedanci so pa sploh zoper to, da bi se sobranje sklicalo.

Dopisi.

Iz Št. Jakoba ob Savi, [Izv. dop.] (V slovo našemu župniku.) Redkokdaj čuje se kaka novica iz naše tako mirne občine, posebno v časnikih se skoro nikoli ne imenuje ime naše srenje. Pa vsaj ga tudi ni povoda, da bi se kaj razburjali, kakor se dogaja po drugih krajih, kjer zlasti mladi duhovni vodijo strastno agitacijo za svoje strankarske namene. Kaj tacega se pri nas, kakor rečeno, še nikoli ni pripetilo; kajti naš dosedanji župnik gospod Valentin Škul bil je jako mirna oseba, povsod občno priljubljen, ter popolnoma vreden služabnik božji. On se ni nikdar mešal v politično življenje, pa zavoljo tega ni prav nič zgubil ugleda na svoji duhovni časti; on je spolnjeval z največjo goreč-

nostjo le ono, za kar je bil poklican. Lahko rečem, da ta gospod je bil prava, bela vrana mej sedanjo duhovščino, ter bi na vsem Kranjskem težko našel vrstnika, ki bi se mu v izpolnjevanju svojih dolžnostij mogel primerjati. V celi fari ga do najzadnjega časa ni bilo človeka, ki bi mu bil le količkaj sovražen ter bi mu mogel le najmanjšo zadolženost očitati! On je brez razločka ljubil vse svoje župljane, nasprotno pa so tudi ti bili iz srca udani svojemu dušnemu pastirju. Pa vsaj je tudi lahko bilo tako. Koliko bridkih solz je on obrisal, koliko je pomagal v dušnih in telesnih potrebah, koliko je izdal revežem iz svojega žepa in koliko je storil za župno cerkev; vse to je znano le Njemu, ki ima vse

„Ti, Kozmek, ne umeš mojih razmer, ker nasprotno bi drugače govoril,“ pravi Kolár.

„Ni ti sile, ne, človek mora prositi in prositi, predno pogoltne v se kupico rmenega, cekinčastega vinca ali „šklembič“ brinjevca; na mnogih krajih mu tudi s prekljo pokažejo, rekoč: „Odlazi, grdi pijanec!“ Vidiš tedaj, jaz sem vendarle vedno dobre volje in vesel človek,“ pravi polharček smejoč, vedno pripravljen svojega bližnjega dovtipno zgrabiti. „Ti imaš pa doma vsega v obilici, denarja več, kakor sam hudir, mlad si, ljubico imaš, mlado ljubico, tako, kakor pomladanski dan, katera, če treba, plane v ogenj zá-te! Vidiš tedaj, nimaš uzroka biti žalosten. Vesel bodi, vesel; ko bi se jaz zdaj-le znašel v tvoji mladi kožici — fej! poskočil bi do nebes, ti pravim, od samega veselja bi poskočil in Boga hvalil, da živim na svetu. Človek je le jedenkrat mlad, in ta začasna mladost izgine, kakor jutranja rosa, pregnana od močnega solnca, tako, da sam človek ne ve kdaj!“ (Dalje prih.)

Matija Medved †

V Zagorji ob Savi, 17. junija.

Kakor smo že poročali, umrl je v noči 11. aprila t. l. posestnik, občinski svetovalec, predsednik krajnemu šolskemu svetu in posojilnici, starosta „Zagorskega Sokola“, predsednik „Bralnega društva“ in podružnice sv. Cirila in Metoda, poverjenik družbe sv. Mohorja in „Slovenske Matice“, gospod Matija Medved. Izdihnil je prerano svojo blago dušo mož, ki je bil zagorski dolini pravi oče.

Bil je dolgo vrsto let župan in do zadnega dihljeja ostal v občinskem zastopu, kjer je vedno deloval s svojim svetom in svojimi skušnjami za blaginjo zagorske občine, za katero si je pridobil nevenljivih zaslug. Tudi za cerkev in šolo storil je pokojnik veliko in storil bi bil zlasti za šolo gotovo še veliko, da ni tako hitro umrl.

Svoj narod je dragi rajaki ljubil iz dna svojega srca,

natančno zapisano. Celih devetnajst let preživel je mejami in v tem času storil je toliko dobrega, da se je vse balo za njegovo, posebno v zadnjem času jako slabo zdravje. Pred dvema letoma, ko ga je bolezen posebno hudo napadla, vložil je prošnjo za pokoj, ali ko se je to zvedelo, prišlo je toliko prosilcev k njemu, da se nikakor ni mogel upreti njihovi prošnji ter obljubil, da bode ostal pri nas, dokler mu bode najdelj mogoče opravljati svoj posel. Ali prišlo je drugače! Kakor marsikje drugje, poškoval je lanski potres tudi našo cerkev tako zelo, da ni kazalo drugače kakor popolnoma jo podreti. Blagohotni župnik je, kakor vselej, mislil, kako bi se dalo z najmanjšimi stroški to izvršiti. Vse je bilo zadovoljno z njegovim predlogom, le jeden sam mož ne. To kljubovanje je župnika tako užalostilo, da je sklenil zaresno stopiti v zasluženi pokoj. S peresom se ne dá opisati ganljivi prizor, ki je nastal v cerkvi isto nedeljo, ko je župnik jemal slovo za vselej. Tri dni pozneje pa se je odpeljal od nas v prijazni Šenčur na Gorenjsko uživati pokoj za svoje dolgoletno in požrtvovalno delovanje. Težko da bi imeli še kdaj tako vsestransko dobrega dušnega pastirja, kot je bil dosedanji. Tebi pa, blagi starček ohranili bodemo vedno časten spomin, ker si resnično kot pravi človekoljub neumorno skrbel za časn in večni blagor — svojih ljubljenih ovčic!

Za vse, kar storil si pri nas,
Se prav toplo zahvaljujemo;
Le to, da si zapustil nas,
Globoko iz srca obžalujemo.

Iz Radovljice, 22. junija. [Izv. dop.] (Mestna hranilnica.) V Radovljici na Gorenjskem otvorila se je dne 15. junija t. l. nova mestna hranilnica na podlagi od deželne vlade za Kranjsko v imenu ministerstva notranjih stvari potrjenih natanko po uzornem statutu sestavljenih pravil. V ravnateljstvu so sledeči gospodje: Aleks. Roblek, mestni župan in lekarnar, kot predsednik, Alfr. Rudesch, c. kr. notar, kot njega namestnik in ob enem pisarnični predstojnik, Andrej Gerčar, nadučitelj, Oton Homan, trgovec, in Matej Kosmač, gostilničar, kot

širil po svoji moči narodno zavest mej kmetskim ljudstvom in zagorskimi delavci in dasi ni imel šol, bili so mu vsi udani in radi poslušali njegove nasvete. Ustanovil je v Zagorji prepotrebno posojilnico, „Bralno društvo“, podružnico sv. Cirila in Metoda in „Zagorskega Sokola“. Dokler je bil še bolj zdrav, ni bilo narodnih slavnostij. kjer bi ne bilo „Zagorskega Sokola“ s svojim starosto Medvedom. Ponosno je jezdaril, korakal ali stal sredi svojih Sokolov ali otrok, kakor jih je vedno imenoval, in nepopisna radost mu je sijala raz njegov obraz, kadar koli je „Sokol“ nastopil in s telovadbo, petjem ali godbo pokazal, da je Zagorje narodno.

Skratka, gospod Medved je bil steber! Bil je naš vodja, naš dobrotnik, naše vse. Marsikdo zatekel se je bodisi v gmotnem oziru, ali ako je potreboval dobrega sveta k njemu in pri Matiji tudi našel, česar je iskal. Neizprosna smrt pa nam je ž njim vzela vse!

člani. Radovljiška hranilnica je četrta domača na Kranjskem. Prva se je ustanovila ljubljanska, l. 1889., druga v Kranji l. 1893., tretja v Novem Mestu l. 1894., vse so pa mestne. Radovljiška je imela prvi dan 5851 gld. 21 kr. ulog, katere obrestujejo do 10.000 gld. po 4%; nad 10.000 gld. pa po 3.6%. Zneske do 50 gld. izplačevale bodo brez odpovedi, za višje zneske pogojena je sicer odpoved (do 200 gld. 1 mesec), vendar bode pa tudi take zneske izplačevale, kolikor bodo dopuščale razmere, brez odpovedi. Najmanjša dopustna uloga je 1 gld., najvišja pa 15.000 gld. Obresti se bodo pripisovale vsakega poluleta kapitalu ter z nova obrestovale. Uloge, za katere, kakor tudi za njih pravilno obrestovanje jamči mestna občina, uporabljala bode hranilnica za posojila pred vsem na nepremična posestva, ter tudi občinam ali okrajem, n. pr. cestnim, zdravstvenim, proti 5% obrestovanju. Vračala se bodo pa taka posojila tako, da plačuje dolжник skozi določeno dobo navadno 36 let zmiraj jednake zneske, za to dobo tri od sto izposojenega kapitala vsakega poluleta. S tem pa uniči posojilo in če mu je mogoče ga poprej vrniti, plačati mu je toliko manj, kolikor je dolga uničenega. V 19 letih n. pr. bi izplačal na ta način od posojila 500 gld. že 160 gld. 71 kr., vrniti bi mu bilo toraj le 339 gld. 29 kr., da dobi izbrisno potobnico. Le na ta način je pa v sedanjih težavnih časih posestniku mogoče dolga se znebiti. Tudi občinam, katerim je zidati novo šolo, napraviti vodovod ali sploh kaj tacega, kar ne premorejo v enem letu, je s takim posojilom takoj, ko začno priklade pobirati, mogoče stvar izvršiti, in ni jim treba čakati, kakor sedaj, da s prikladami sedanjиков naberó potreben denar, katerega sad uživajo še le potomci. Posojilnice, katere imajo več posojil, kakor ulog, obrnejo se lahko zaupno do mestne hranilnice v Radovljici, katera jim bode priskočila po svoji moči s primerno ulogo na pomoč. Iz dobička, ki ga bode imela mestna hranilnica, nabirala si bode potrebne reserve, za katere mora skrbeti vsak denarni zavod. Kadar bodo pa te zadostne, obračala bode dobiček v občekoristne namene. Z veseljem toraj pozdravljamo

V soboto, dně 13. junija, smo ga izročili materi zemlji na zagorskem pokopališču. Sprevod, kakoršnega Zagorje še ni imelo in ga menda tudi ne bode več, bil je zares veličasten, vodilo ga je sedem duhovnikov, in sicer trije domači in štirji vnani, mej temi gg. župnika iz Save in Boštanja in gg. kapelana iz Dol pri Hrastniku in Trbovelj. Truplo pokojnikovo nosilo je šest mož „Zagorskega Sokola“, ostali pa so s črno prepreženo zastavo korakali za krsto. Udeležilo se je pogreba tudi častito uradništvo litijsko, z okrajnim glavarjem gosp. Grillom, in notar gosp. Luka Svetec. Intelligence iz Litije, Šmartnega, Trbovelj, Hrastnika, Dola, iz domače okolice in drugih njegovih prijateljev od blizu in daleč prihitelo je spremit Matijo k zadnjemu počitku gotovo nad 1500. Istotako je tudi šolska mladina s črno prepreženo zastavo izkazala svojemu skrbnemu očetu svojo zadnjo čast. Zastopana so bila razna društva: „Ljubljanski Sokol“ z

otvoritev te nove hranilnice, ter ji želimo v blagor naroda obilo vpeha na narodno-gospodarskem polji, na katerem Slovenci še le orjemo ledino.

Iz Talčega Vrha pri Črnomlju, 24. junija.
[Izv. dop.] Gospod urednik! Nikoli niste še dobili iz naše občine kakega dopisa. Sedaj Vam bi radi nekoliko naše belokranjsko stanje razodeli; trtna uš nam je uničila vse vinograde, naša jedina pomoč. — Kje bomo vzeli denar, da bi plačali ogromno velike davke, vrh tega imamo še radi kužne bolezni hrvaško mejo zaprto. Za

nasaditev novih ameriških vinogradov dobili smo sploh pomoči po naših gospodih in sicer po našem velezaslužnem gospodu Josipu Orešek, c. kr. vladnemu tajniku in voditelju c. kr. okr. glavarstva v Črnomlju, posebno pa po našem neumornem voditelju črnomeljske šole in državne trtnice gospodu Franju Šetini, katera gospoda sta se toliko trudila, da sta ubogemu ljudstvu preskrbela mnogo ameriških trt, katere so se dobile brezplačno, srčna jima hvala za njih trud.

Slovenske in slovanske vesti.

(Deželni zbor kranjski) se zopet snide dne 6. julija. Sklepal bode pred vsem o zgrajenju razrušenih deželnih poslopij.

(Ljubljanski župan pri cesarju.) Dne 20. m. m. dopoldne ob jednajstih vsprejel je cesar v kraljevem gradu v Budimu ljubljanskega župana gospoda Ivana Hribarja. Na njegov govor odgovoril mu je vladar v jako laskavih besedah, s katerimi je mej drugim naglašal, da ga je Hribarjeva izvolitev zelo razveselila in da jo je zato prav rad potrdil. V nadaljnem pogovoru z županom povprašal je cesar, če se še vedno tako počasi zida. Ko mu je župan pojasnil, da bode sedaj, ko je novi stavbinski red zadobil Najvišje potrjenje, začelo živahnejše stavbinsko delovanje, dejal je cesar, da ga to veseli, ter je vprašal, če ima mesto že splošen mestni načrt. Dalje opomnil je cesar, da je potres provzročil veliko večjo škodo, kakor se je spočetka mislilo, in na pritrditev županovo, da je temu res tako, dostavil je: „Podreti ste morali več poslopij, kakor se je s početka mislilo. Šele, ko so se popravljati začela, pokazalo se je pri mnogih, da se morajo čisto podreti, kaj ne?“ Ko mu je župan naznanil, da je v kabinetni pisarni vložil do Njega Veličanstva prošnjo glede odstopa vojne bolnice in vojnega oskrbovališča za znesek 120.000 gld., kateri je za dotično zemljišče ponudila mestna občina, odgovoril je cesar, da bode to

prošnjo blagohotno uvaževal ter je pristavil: „Oba objekta nista več za rabo, kaj ne?“ — Na zadevno županovo pojasnilo odpustil ga je vladar jako prijazno.

(Slovenski otroci v nemških šolah.) Okrajne učiteljske konference nemških mestnih in zasebnih ljudskih šol dne 21. junija udeležil se je tudi gospod župan Hribar, kateremu je g. okrajni šolski nadzornik profesor Knapitsch predstavil gospode učitelje. V svojem odgovoru izrazil je gospod nadzornik željo, naj bi gospod župan, kateremu je razvoj slovenskega šolstva gotovo jako pri srcu, isto pozornost posvetil tudi napredku nemških mestnih šol. Gospod nadzornik priznal je pri tej priliki, da obiskujejo nemške mestne šole tudi slovenski otroci, a ob enem naglašal, da je starišem na prosto voljo dano, pošiljati svoje otroke v šolo, katero smatrajo najprimernejšo za poučevanje svoje dece, ter konečno povdarjal važnost nemškega jezika. Da je gospod župan Hribar vsled tega bil neljubo prisiljen, odgovoriti na nadzornikove besede, je umevno. Naglašal je v svojem odgovoru, da je velik prijatelj šole in da bode njen razvoj vselej rad podpiral, kolikor je to v njegovih močeh; naglašal pa je nadalje, da sicer priznava vrednost nemškega jezika, da pa smatra za prvo in glavno nalogo ljudske šole, da otrokom poda za življenje potrebnega znanja, kar je pa skoraj nemogoče, ako

zastavo, „Celjski Sokol“, gasilni društvi iz Šmartnega in Litije, litijsko in šmartinsko pevsko društvo. Prekrasnih vencev je bil 24. Ob odprtem grobu sta govorila gg. Josip Noll iz Ljubljane in Dragotin Hribar iz Celja. Prvi je slavil Medvedove zasluge za Sokolstvo in prosil brate „Zagorskega Sokola“, da vestno izpolnjujejo to, česar jih je učil njih starosta. Nikdar jim naj ne izginejo iz spomina besede, s katerimi jih je bodril k delovanju v procvit, napredek in prospeh narodne ideje in „Zagorskega Sokola“. Polagal jim je posebno na srca, da ne pozabijo nje ga, ki jih je imenoval svoje otroke. Gosp. Hribar je slavil pokojnika kot uzornega narodnjaka, marljivega gospodarja, občespoštovanega občana, udanega državljana in dobrega katoličana. Svoj govor je končal z besedami: Matija! Ti bivaš nad zvezdami in gledaš z višav na nas, tvoj duh pa živi mej nami. Tebi, dragi, nepozabni Matija, trikrat Slava! Oba gospoda govornika govorila sta toli

ganljivo, da ni ostalo nobeno oko suho, ki bi ne bilo rosilo zanj.

Tako časti narod onega, ki je njegov, tako časti — moža! Liki uboge zapuščene sirote smo zapuščali pokopališče. In koliko bridkeje nam je rezala in nam reže bol srce, ko naša onemela usta ne vedó odgovora važnemu vprašanju:

„Umr! je — mož!
Kje tak je še med nami,
Kot on, ki spi v prezgodnji groba jami!

Stal vedno neupogben je junák,
Le nji se vklonil je, ki mora se ji vsak;
A i morilki ti s kosó mrtvaško
V obraz je zrl junaško.“

Lahka mu zemljica in večna slava!

se otrok ne poučuje v materinskem mu jeziku. V koliko nemške mestne ljudske šole dosežajo ta smoter, prepričal se boče sam, ker boče v kratkem te šole inspiciral. — Načelo, katero je izrazil gospod župan, zastopal je vselej tudi naš list. Z zadovoljstvom pozdravljamo torej to izjavo in le želimo, da bi se že jedenkrat napravil konec ponemčevanju slovenskih otrok v nemških ljudskih šolah ljubljanskih.

(Abram premeščen.) Ministerski svetnik Abram je zopet premeščen kot dvorni svetnik k najvišjemu sodišču. Pred štirimi leti je bil poklican v pravosodno ministerstvo na željo slovenskih poslancev. Abram je v ministerstvu imel odločevati o stvareh, ki se tičejo slovenskih pokrajin. Ker je Abram dober Slovenec, so nemški listi grozno kričali ob njegovem imenovanju. To, da sedaj pojde ta mož iz ministerstva k najvišjemu sodišču, dokazuje, da sedanjemu pravosodnemu ministru grofu Gleispachu ni ugajal. Hotel je imeti moža bolj po svojem ukusu in za tacega si je izbral dr. Adalberta Gertscherja (Gerčarja), ki je bil dosedaj višji državni pravdnik v Trstu. Gerčarjev oče je bil hud nasprotnik Slovincem in sin je odgojen v takem duhu. Ko se je poslavljaj iz Celja, kjer je bil nekaj časa predsednik okrožnemu sodišču, je pri neki pojedini hvalil celjske Nemce zaradi njih boja proti Slovanom. Če se je tak mož poklical v ministerstvo, potem pač vemo, pri čem smo.

(Varujte se sleparskih agentov!) Zadnji čas se klatijo po mestu in njega okolici agenti, ki prodajajo ljudem razne slike z godbo in brez godbe proti plačilu v mesečnih obrokih. Slike so jako slabo izdelane in ljudje, ki jih kupijo, očitno goljufani, ker dotične slike niso vredne niti četrtno kupnine. Kakor slišimo, naznanil je mestni magistrat dva agenta, ki vsiljujeta ljudem take slike, zaradi goljufije državnemu pravdnikstvu. Občinstvo samo pa naj bode pozorno in naj se ne dá preslepiti brezvestnim agentom.

(„Südmark“) je mej vsemi nemškimi društvi Slovincem najsovražnejše, ker je njega namen, slovenski narod izpodriniti z rodne zemlje. Tako društvo pobijati, je dolžnost vsakega narodnega človeka in kdor to društvo podpira je naš sovražnik. „Südmark“ prodaja tudi posebno vrsto žveplenk in ima pri tej kupčiji lep dobiček. Ne rekli bi nič, ko bi se te žveplenke prodajale le v nemških krajih, a da se drzne kdo v Ljubljani in še Slovincem prodajati te žveplenke, tega bi nikdar ne verjeli. Pa je tako. Tvrška Mihael Kastner prodaja Südmark žveplenke! Ta firma živi največ ob Slovincih, zlasti ima mnogo kupcev na deželi. Opozarjamo s tem vsakega, naj postopa napram tej firmi, kakor mu velewa njegova narodna dolžnost, zajedno pa prosimo vse rodoljube na deželi, naj nam sporoče, se-li kje prodajajo take žveplenke, kdo jih prodaja in kje jih je kupil. Tako daleč ne sega naša potrpežljivost, da bi mirno gledali, kako se jemlje Slovincem denar iz žepa za „Südmark“.

(Iz Zagorja ob Savi) se nam piše: Dne 21. m. m. zjutraj mej prvo mašo, pri kateri je kaplan, namesto da

bi bil pridigoval o sv. Alojziju, udrihal po njegove stranke političnih nasprotnikov in njih listih, primerila bi se bila kmalu velika nesreča. Od oboka, ki ga zdaj podirajo, utrgali sta se dve opeki in padli na oder, kar pa je tako zaropotalo, da so ljudje mislili, da se cerkev podira. Planili so k vsem trem vratom. Vsakdo je hotel prvi priti iz cerkve. Nastala je velikanska gnječa. Ljudje so jedno žensko podrli in je bila ta znatno poškodovana, a pravo čudo je, da ni nihče drugi ponesrečil. Mnogi so v gnječi prišli ob dežnike, klobuke in molitvenike. Župan je bil sicer ukazal zapreti cerkev, ker je zdaj res nevarno muditi se v njej, ali „Gospodje“ se za županove ukaze nič ne brigajo. Najbrž mislijo: V cerkvi nas vse posluša, toliko manj pa zunaj cerkve. Res je, in tako boče toliko časa, dokler se „Gospodje“ ne premene.

(Mestna hranilnica v Radovljici) pristopila je čekovnemu in clearing prometu c. kr. poštne hranilnice in ima njen račun št. 810.502. Pod to številko se ji lahko odpošiljajo hranilne vloge ter vsakovrstna vplačila brez poštnine. V mesecu juniju 1896. leta je 51 strank vložilo 17.861 gld. 58 kr., 2 stranki sta vzdignili 400 gld., jedni stranki se je izplačalo posojila 3000 gld. Stanje vlog v mesecu juniju: 17.461 gld. 58 kr., denarni promet pa: 34.006 gld. 56 kr.

(Tržiške občinske volitve pred upravnim sodiščem.) Našim čitateljem je gotovo še v spominu hudi boj zaradi volitev v občinski svet. Deželna vlada kranjska je bila razveljavila glas g. Karola Pollaka, trgovca v Ljubljani in ker so vsled tega imeli kandidatje obeh strank jednako število glasov, je moral odločiti žreb in je odločil za stranko redu (narodno stranko) ugodno. Nasprotna stranka se je pritožila na upravno sodišče in to je razveljavilo odločbo deželne vlade kranjske, češ, da Pollak sme voliti, da si je bil prodal posestvo, ker je bil vpisan v pravnokrepni volilni imenik.

(Umrl) je v Planini dne 28. junija po daljšem bolehanji župan, posestnik in član krajnega šolskega sveta gospod Josip Blažon. Njegovo prerano smrt so mnogo zakrivali oni razpori in sovraštvo, koje je zatrosila po prej mirni dolini znana vladoželjnost in brezmejna čestihlepnost. Ker so se pred tednom dnij bili stari občinski svetovalci odpovedali, novi odbor pa še ni potrjen, prenehalo je z županovo smrtjo tudi županovanje planinsko.

(Tiskovna pravda.) Urednik gospod Anton Jakić je stal te dni pred porotnim sodiščem v Trstu. Tožil ga je zaderski župan Trigari zaradi člankov, katere je Jakić priobčil v svojem listu „Il Pensiero Slavo“ in v katerih je znani novinar I. Modrić grajal mestno upravo zadersko. Jakić je bil, ker so ga italijanski porotniki spoznali krivim, obsojen na 8 mesecev v zapor, na globo 300 gld., na izgubo kavcije v znesku 150 gld. in na poplačilo vseh troškov. Jakićev zagovornik je oglašil ničnostno pritožbo.

(Višjo dekliško šolo) mislijo osnovati Slovenci v Gorici. Kaže se celo, da utegne Gorica Ljubljano prehiteti. Seveda v Gorici bodo morali Slovenci samo s

prostovoljnimi doneski vzdržavati šolo, kajti od mesta nimajo ničesa pričakovati, od dežele pa najbrž tudi ne.

(Klerikalni shod v Št. Petru) Dr. Krek in nekateri Ljubljancje so bili minulo nedeljo sklicali shod v Št. Peter pri Gorici. Namen temu shodu je bil, zasejati razpor mej goriške Slovence, kar se pa ljubljanskim nasprotnikom ni posrečilo. Na shod je bilo prišlo toliko goriških narodnjakov, ki so odločno povedali došlim hujskačem, da ne marajo pustiti jim delati zdražbe v deželi in da ostro obsojajo njih škodljivo delovanje.

(Goriška odvetniška zbornica) skuša na poseben način onemogočiti slovenske obravnave pri ondotnem sodišču. Kadar dobi nalog, določiti ex-offo zagovornika, določi vedno laškega odvetnika, če je obtožnica slovenska, slovenske odvetnike določa kot zastopnike Lahov. Če si slovenski obtoženec sam izbere laškega odvetnika je ob sebi umevno, da ta ne zine slovenske besede. Slovenski odvetniki bi morali vračati šilo za ognjilo in Lahe slovenski zagovarjati.

(Volitve v okrajni zastop celjski) so že določene, in sicer voli veleposestvo dne 13. julija, veliki

trgovci dne 14. julija, mesta in trgi dne 15. julija, kmetske občine dne 16. julija. Nemci se zelo trudijo, da bi zmagali v veleposestvu, ker bi potem imeli v zastopu večino, toda upanja ni. Vseh volilcev je 91 in „Domovina“ računa, da dobé narodni kandidatje 50 do 53 glasov, nasprotniški pa k večjemu 25 do 29 glasov.

(„Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov“) je naslov knjižici, katera je kot ponatis iz „Kmetovalca“ ravnokar izšla v založbi deželnega odbora kranjskega. Knjižico je prav poljudno spisal deželni potovalni učitelj gospod Fran Gombač v Ljubljani ter jej v pojasnilo dodal 28 slik. Knjižica še dobi v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani za 20 kr. izvod s poštnino vred. Ker vinogradarstvo po naših krajih vsled trtne uši tako silno nazaduje, v veseljem pozdravljamo to knjižico, v kateri nas g. pisatelj poučuje, kako z ameriškimi cepljenkami zopet lahko zasadimo vinograde, katerih nam trtna uš ne bo več uničila. Ves navod je pisan lepo pregledno, v oddelkih s svojimi naslovi. Na koncu knjižice je gospod pisatelj tudi opisal dve najhujši trtni boleznii, grozdno plesnobo in strupeno roso, ter je povedal, kako jih je treba braniti.

Razne vesti.

(Nevarni kosci) Dne 25. junija peljalo se je na „lojternicah“ iz Krakovega proti Kravji dolini 12 oseb, katere očividno niso bile pri zdravi pameti. Poizvedelo se je, da so bili umobolni iz hiralnice, ki so se s kosami, grabljami in drugim orodjem, vračali s košnje domov. Da bi take, z nevarnim orodjem oborožene osebe lahko povzročile nesrečo, je pač jasno, in z vso pravico se sme iz javnih ozirov zahtevati, da se take ekspedicije skozi mesto v prihodnje preprečijo.

(Napad.) Pri „Božjem grobu“ sta bila dva kmeta napadla 33letnega tesarja Fr. Premka, ga vrgla ob tla, razbila na njem trden kmetski dežnik, skakala po njem in sploh ž njim živinsko ravnala tako, da je mož poln ran in veliki nevarnosti.

(Nesreče.) Stavbišče, kjer zida lekarnar Mayer svojo hišo, je tako ograjeno, da je mej ograjo in na nasprotni strani stoječimi hišami le prav ozka pasaža. Neumljivo je, da se ta konec Sv. Petra ceste ni prej zaprl za vozove, zlasti za večje. Posledica te brezskrbnosti je nesreča, ki se je dne 22. junija tam primerila. Pekovski pomočnik Bukovnik se na tem mestu težko otvorjenemu vozu ni mogel umakniti, stisnil se je sicer k zidu, kolikor je bilo mogoče, a voz mu je vendar zlomil obe levi golenici. — V Vegovih ulcah je dne 23. junija mlad človek, ki je nesel neko steklenico, padel tako nesrečno, da je obležal brez zavesti. Steklenica se je razbila in ga hudo porezala. Fant si je možgane tako pretresel, da se ni zavedel, ko so ga nesli v bolnico. — V idrijskem rudniku se je dne 20. junija utrgal kos stene in zasul rudarja Franca Svetličiča. Ponesrečenca so pravočasno izkopal, a siromak je bil na glavi težko ranjen in je imel levo nogo in levo roko zlomljeno, vsled česar so ga prenesli v rudniško bolnico. — V nedeljo, dne 28. m. m. popoldne je izvošček Jožef Marolt pri južnem kolodvoru povozil delavca Janeza Lukežiča, kateremu je voz zlomil levo golenico. Lukežiča so prenesli v deželno bolnico. — Na Golem vrhu pri Raki utonil je dveletni otrok Alojzij Virč in

sicer v neki mlaki. — Dne 16. m. m. je utonil dve leti stari Mihael Resman iz Begunj v potoku Zgoši.

(Poskušen samomor.) Hlapec Jožef Vovk iz Nasovič se je naveličal življenja. V nedeljo, dne 28. junija zjutraj je šel na pokopališče in se s svojim pasom obesil na železno ograjo nekega nagropnega spomenika. Mežnarjev hlapec Koderman je videl moža brcati, a ni mu šlo takoj v glavo, kaj bi to moglo pomeniti. Po treznem preudarku je uganil, da se je tuji mož obesil. Pristopil je torej k njemu in ga odrezal, potem pa stopil do prvega redarja, kateri je hitel po policijskega zdravnika. Ko je dr. Illner prišel na pokopališče, ležal je obešenec še vedno tam, kamor je padel, ko ga je bil „pokopališčni paznik“ odrezal. Po dolgem drgnjenji se je konečno posrečilo, obuditi Jožefa Vovka v življenje. Prenesli so ga takoj v deželno bolnico, kjer se je kmalu pokazalo, da je mož blazen.

(Goldinarski bankovci) so se samo še do 30. junija t. l. vzprejemali pri davčnih uradih in javnih blagajnicah, od tedaj pa in do 31. decembra 1899. l. se sprejemajo samo pri nekaterih, v to posebnih določenih blagajnicah.

(Strelna.) Dne 25. m. m. tresčilo je v hlev posestnika Bradaške v Hlevnem vrhu poleg Rovt. Užgala se je slamnata streha. Ker so pa bližnji sosedje takoj na pomoč pritekli, so ogenj udušili. V hlevu je puh podrl mlado živinče, katero so potem takoj zaklali. Druge škode ni bilo.

(Voda v zemljo udrla) Pri Mleščevem v občini Gorenjavas v litijskem okraju je dne 26. junija ob polu sedmih zjutraj se udrla struga Višnjice, podkopana po podzemeljski vodi. Nastala je dva metra široka votlina, v katero se je zgubila voda. Votlina je bila precej globoka in je imela podzemski odtok. Z hobnenjem je tekla voda v njeno globočino. Vsled tega je bilo šest mlinov in jedna žaga in mnogo vasij v daljavi 10 kilometrov do iztoka Višnjice v Krko zgubilo vodo. Še le po večurnem delu so zamašili za silo odprtino toliko, da teče voda po

površini. Popolnoma trdno pa bodo odprtino mogli še le zamašiti, ko se voda zmanjša. Sedaj, ko se vé, kakšen je podzemeljski svet, bode morda mogoče vodo, ki včasih preplavlja njive in travnike, izpeljati pod zemljo.

(Velika nesreča na slovenje-bistriški postaji.) Dne 11. junija se je pripeljal v Slovensko Bistrico posebni vlak, s katerim so se peljali rezervisti pešpolka št. 97. Po stari navadi avstrijski, natlačeni so bili rezervisti v vagone, v katerih se navadno prevaža živina ali tovarno blago in v katerih je vladala strašna vročina. Rezervisti so zato, v kolikor je dopuščal prostor, stali pri odprtih vratih, da pa jih postane kolikor več deležnih svežega zraka, sedli so nekateri tako, da so njih noge visele iz vagona, dočim so drugi stali za njimi. Na slovenje-bistriški postaji je stalo nekaj vagonov na relsih, kateri se v svojem nadaljevanju križajo z relsi, po katerih se je pripeljal vlak z rezervisti. Ti vagoni niso bili podloženi, kakor določajo službeni predpisi. Ker je vlak zaradi klanjca vozil z večjo silo, stresel je tudi relse, na katerih so stali rečeni vagoni tako, da so vagoni zdrdrali naprej in zadeli ob vlak tam, kjer se relsi križajo, ter poškodovali 20 rezervistov, kateri so sedeli pri vratih. Nekaterim so bile noge kar odtrgane in dva dotičnih nesrečnikov sta umrla, še predno je vlak dospel v Maribor. 20 rezervistov je bilo lahko, 4 pa težko ranjeni, vrh tega je bilo poškodovanih dvanajst vagonov.

(Strahovit vihar) je divjal dne 26. m. m. v Laškem Trgu. Deževalo je s tako silo, da je bil hipoma jeden del trga preplavljen, vmes pa je treskalo, da še nikoli tako. Škode je za 16 000 gld.

(Ujet anarhist.) Včeraj se je na Reko pripeljal neki Benedetti iz Italije. Pregledovaje njegovo prtljago, našli so finačni organi v zaboju — pet dinamitnih bomb.

(Zanimiva porotna obravnava) se je začela dne 5. junija na Dunaju, a se hitro končala. Na zatožni klopi je sedel najspretnější ponarejalec bankovcev in drugih kreditnih papirjev Viktor Krauthof. Policija je Krauthofa mnogo let iskala, a mu ni mogla priti na sled. Izdal je za tisoče ponarejenih kuponov in bankovcev. Njegova mati ga je napeljala k ponarejanju in izdajala falsifikate. Oba sta bila meseca septembra prijeta. Mati se je na mestu zastrepila. Tudi Krauthof se je skušal zastrepiti, a zdravniki so ga oteli. Obravnava je pokazala, da je ta spretni ponarejalec prav za prav blazen, da ima razna čudna nagnjenja in je že mnogo krat skušal končati si življenje. Vsled tega se je obravnava odložila na nedoločen čas, Krauthof pa se bode opazoval, če je res blazen.

(Šest samomorov na jeden dan.) Dne 1. junija se je na Dunaju zgodilo šest samomorov. Šest ljudij si je na jeden dan končalo življenje in vsi vsled bēde, vsi vsled pomanjkanja. V mesecu maju se je zgodilo na Dunaju 56 samomorov, toliko, kakor še nikdar v tem mesecu.

(Učenec proti profesorju.) Spevoj Milosevič, učenec četrtega razreda realne gimnazije v Zemunu, se je mej letom slabo učil in bi bil moral po počitnicah delati ponavljalno skušnjo iz tega predmeta. Iz jeze je fant drugi dan opoludne počakal za nekim zidom profesorja fizike Ivana Šaha in ustrelil nanj iz revolverja, a ker ga ni zadel je planil k njemu, ga udaril z revolverjem po glavi

in poskusil vnovič nanj ustreliti. Profesor se je branil z dežnikom, dokler mu niso ljudje priskočili na pomoč.

(Komaj čaka, da pride na vešala.) Porotno sodišče v Rzeszovu je obsodilo nekega Jana Maleka, na smrt, ker je l. 1894. umoril nekega židovskega berača in ga oropal, l. 1895. pa isto tako storil s svojo ljubimko. Ko je sodni predsednik naznanil Maleku sodbo in ga vprašal, če ima še kako željo, rekel je Malek: Prosim, da bi me koj jutri obesili. Mož je bil jako neugodno presenečen, ko mu je sodni predsednik povedal, da njegovi želji ne more ustreči.

(Veselja — umrl.) Sin lekarnarja Specialota v Palermi je bil šel z laško vojsko v Afriko in je pri Aduvi postal deležen batin, s katerimi so črni Abesinci napadli laške kulturonosce. Po nesrečni bitki se je raznesla vest, da je lekarnarjev sin našel smrt na bojišči. Oče in lekarnar se je bil že utolažil, kar so se v nedeljo odprla vrata in v lekarno je stopil — sin. Stari lekarnar se je tako razveselil, da ga je zadela kap. S klicem: „Moj sin, moj ljubi sin“, se je zgrudil mrtev.

(Umrl, pokopan — zopet živ.) „Reichspost“ od 13. maja t. l. pripoveduje to-le resnično dogodbo: „Pri nekem občinskem uradu ruskega okraja Ufa, objavil se je nedavno neki kmet, z imenom Ivan Timohin, kateri je, kakor je bilo dokazano, pred 5. leti umrl in bil pokopan. O svoji povrnitvi iz onkraj groba je povedal tole: Na nagloma sem zbolel in čez nekaj dnij umrl. Bilo je ravno o žetvi. Še se spominjam, kako so me umivali, oblačili in v rakev deli. Spominjam se še tudi črne maše (zadušnice) in jokanja moje žene in otrok. Sluteč, da me hočejo pokopati, prizadeval sem si upiti, pa nisem mogel. Konečno me nesejo na pokopališče in me tam pustijo ležati. Jama še ni bila gotova in grobarji se podajo k kosilu s tem namenom, da bodo jamo pozneje zgotovili in me pokopali. Ko so grobarji odšli, postal sem spet živ in sem si prizadeval vstati. Slabo zabit pokrov odpusti in vstanem iz rakve, potem jo pa nazaj zabijem. V mojo vas povrniti se nisem upal, misleč, da mi ne bodo verovali, ampak me proglasili za čarovnika in ubili. Podam se v gozd, kjer sem prenočil, drugi dan sem se pa dalje podal. Živel sem kot dninar v različnih oddaljenih krajih. Konečno sem želel v svojo domačijo se povrniti, vrh tega potrebujem popotnega lista. — Mislečega pokojnika so v njegovo domačo vas Trampetovka odpeljali, kjer je bil spoznan za pravega od vseh tistih, kateri so bili pričujoči pri njegovem pogrebu, kakor tudi od svoje žene in otrok. Spominjali so se tudi, da se je grobarju čudno zdelo pri pogrebu, ker je bila zelo lahka rakev. Dobro in koristno bi bilo, ako bi se kmet dobro poučil o raznih boleznih, kako naj previdno postopa pri nagli smrti, kajti tukaj zna človeka kri prijeti, in ljudje mislijo, da je že mrtev, kakor se je pri tem zgodilo.

(Velikanska povodenj vsled potresa.) Te dni je bil strahovit potres na Japonskem. Potres pa ni bila jedina nesreča, ki je zadela ondote kraje, vsled potresa je morje poplavilo vse severno obrežje prizadetih pokrajin in se razlilo kakih 70 milj daleč po deželi. Blizu 10.000 ljudij je utonilo, mnogo tisoč živalij je poginilo. Ljudje so bežali na gore. Voda je sedaj že toliko otekla, da se morajo ljudje vračati k svojim razdejanim bivališčem.

Poučne stvari.

Čuvajmo naše gozde!

Iz Šent Jarneja se nam piše: Malo so do zadnjih let oblastva se za naše gozde brigala, akoravno imamo

že od leta 1852. gozdno postavo, ki ima obvarovati hoste pred poginom. Zdaj smo dobili uradnike, ki se v gozdarstvu razumejo, zdaj je na boljšem glede skrbi za

naše gozde. Oblastva zdaj silijo, da se prazni gozdi zopet posadijo. Če bi tega ne bilo, bi počasi skoraj vsi gozdi se pokončali. Gozd je bil dozdej našemu kmetu jako malo vreden. Za male denarje je dal posekati najlepše hoste. Zdej mu hoste manjka, manjka drv in mastilja, zdej že prav dobro uvidova, da gospodarstvo brez hoste ni dosti vredno, vsaj, da manjka prav važna stvar pri hiši in zdej se tudi že rajše uda poveljem oblastij, da nasaja, kjer je sekal. Morebiti bo prišel tudi do spoznanja, da drugače dež vso zemljo iz praznih gozdnih delov odzame in da bi bil jedenkrat tam kras, kjer so stali nekđaj tako lepi gozdi in da bi bil potem tudi konec vinogradom ter polju in travnikom. Ne glede tega bi pa vremenske nezgode po pomankanju host slabo uplivalo na vse, kar raste, in na človeka samega. Gozd je velika dobrota v naravi. Dokler ima kak kraj še dobro poraščene večje gozde, se deževnica v njih delj časa v mahovji drži ter počasi odecja. Potoki takih krajev ne narastejo ob dežju najedenkrat in hudo; počasi se voda odecja iz host in potoki, reke ne delajo potem ob velikem deževju toliko škode ob bregovih. Taki kraji niso močno suhi, oni dobivajo iz host zmiraj nekaj mokrote, če je še taka suša. Ne glede tega, so kraji brez host in lepih host, nelepi; gozd daje kraju najlepšo lepoto. Zato moramo biti le zadovoljni, ako naši gozdni uradi prav

strogo na to delajo, da naš kmet nasaja, koder je po hosti sekal. Jezi ga sicer to, stroške mu dela, ali čez dvajset let bo hvaležen za to silo. Ali kmet naš naj tudi sam gleda na to, da bo imel lepo hosto. Pa nekaj je le takih, ki za 3 do 4 gld. sto najlepših mladih smrek prodajo za božična drevesa. Novembra, decembra meseca vozijo nekateri Dolenjci voz za vozom takih drevesc v Zagreb. Kupujejo jih po naših krajih. Po večjem jih prodajalci ukradejo po hostah. Kdo ta čas na svojo hosto pazi? Tako se ljudje krasti naučijo in veliko kvara stori se s tem našim hostam. Ti tatovi odsekajo polovice smrek, ki bi že bile dobri špirovci, na polovici, kar še osane, ne more več rasti. Taki tatovi bi se morali pazno zasledovati in sodišča naj jih stogo kaznujejo, ker veliko škodo delajo. Pa tudi onim zanikernim gospodarjem, ki za par goldinarjev toliko sto mladih najlepših smrekovih drevesc prodajo ter škodo svojim hostam delajo, bi se moralo od strani sovaščanov povedati, da na sramoto dolenskega kmeta take delajo in bi morali na nekaznjiv način jih spraviti na pot pameti. „So pregoste smreke“, pravi tak zanikernež! Smreke niso nikdar pregoste, tem gostejši rasto, tem lepše so. — Dolenjski rojaki, skrbimo tudi za lepe hoste in naj se vsaka tatvina v hostah naznani gozdarjem, tako čuva potem vsak sebe in druge gospodarje pred brezvestnimi tatovi.

Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 18. julija 1896.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 27. junija: 56, 31, 58, 47, 69.
 Gradec, dné 27. junija: 51, 89, 30, 75, 35.
 Trst, dné 20. junija: 3, 49, 22, 11, 46.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
 tovarna dežnikov
 Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene

Tržne cene v Ljubljani

27. junija t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	80	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež, „	7	—	Surovo maslo, „	—	72
Ječmen, „	6	—	Jajce, jedno	—	2
Oves, „	7	—	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	7	50	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	6	60	Telečje „	—	60
Koruza, „	5	50	Svinjsko „	—	70
Krompir, „	2	85	Kostrunovo „	—	38
Leča, „	16	—	Pišanec „	—	50
Grah, „	12	—	Golob „	—	20
Fižol, „	10	—	Seno, 100 kilo	—	1 96
Maslo, kgr.	—	90	Slama, „	—	14
Mast, „	—	70	Drva trda, 4 metr.	—	6
Špeh svež	—	62	„ mehka, 4 „	—	4 60

Vizitnice

priporoča „Národna Tiskarna“.

Akviziterja

za življensko zavarovanje

proti izdatni stalni služnini vzprejme takoj po vsem slovenskem ozemlji razširjena zavarovalnica. Pogoji: znanje slovenščine in nemščine, neomadeževano življenje, sposobnost za občevanje z vsemi stanovci ter resna volja, marljivost in vztrajnost.

Ponudbe pod naslovom „Resna volja“ upravnistvu tega lista.

Severnonemški Lloyd v Bremenu.

Koncesijoniran po vis. c. kr. ministerstvu z odredbo z dné 7. maja 1894, št. 5373.

Brzoparniške vožnje v Newyork:

Iz Bremena ob torkih in sobotah.

Bremen-Sev. Amerika.
V Newyork.

Iz Southamptona ob sredah in nedeljah.

Bremen-Juž. Amerika.
V Montevideo.

Baltimore.

Iz Genove oziroma Neapolja

V Buenos Aires.

Prekomorska vožnja v Newyork 7—8 dnij.

via Gibraltar

Bremen-Iztočna Azija.
V Kina.

V Japan.

Najboljša in najcenejša potovalna prilika.

Bremen-Avstralija.
V Adelaido, Melbourne, Sydney.

Natančneja pojasnila daje:

Julij Schillinger, Ljubljana.

Kathreiner's
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kilo za 25 kr.

Svarilo! Zaradi nišvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavojce s imenom:

Kathreiner

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen,
oživlajoč, krepljen in zlasti sredstvo
za vzbujanje teka je

Marijacejski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri
zabasanji, skaženem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden
zavoječek s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odrasčene in
otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju.
— Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v
križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic
2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetja in vsa druga zdravilna sredstva se
dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (1—13)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—13)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini
svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

VTI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižji ceni pod najugodnejšimi pogoji pošiljo pod jamstvom in na poskušanje

IG. HELLER, DUNAJ

9/1 Praterstrasse Nr. 45.

Bogato opremljeni 132 strani obsežni cenik v slovenskem in nemškem jeziku so sahlevanje takoj dostopno. Prograjatelj se čita.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim ošebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. (5—10)

Jakob Kobilca

naznanja p. n. občinstvu, da je preselil dné 20. maja t l

**svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov
iz Špitalskih ulic na Mestni trg šte. 23.**

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosednji obisk in zagotavljam, da bodem slavnoistemu, kakor dosedaj v preteklih 35. letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel.